

การพัฒนางานจำหน่ายผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง
หอผู้ป่วยอายุรกรรม 2 โรงพยาบาลสงฆ์

ระพีวรรณ อรุณสุริยศักดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ.2559

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

การพัฒนางานจำหน่ายผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง หอผู้ป่วยอายุรกรรม 2 โรงพยาบาลสงฆ์

A DEVELOPMENT OF STROKE PATIENT DISCHARGE AT PRIEST HOSPITAL

ระพีวรรณ อรุณสุริยศักดิ์ 5537940 PPH/M

วท.ม.(สาธาณสุขศาสตร์)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: สมชาติ ไตรรักษา, พ.บ., อ.ว.(เวชศาสตร์ป้องกัน-สุขภาพจิตชุมชน), ฤชกรณ์ เดิมทอง, พ.บ., ว.ว.(ประสาทวิทยา)

บทคัดย่อ

งานจำหน่ายผู้ป่วย เป็นหนึ่งในงานที่จำเป็นของกระบวนการดูแลผู้ป่วย ต้องมีการวางแผนและดำเนินการ เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้ป่วยและญาติ/ผู้ดูแล มีความสามารถในการดูแลตนเองได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพหลังกลับออกไปจากโรงพยาบาล ให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง วิจัยพัฒนาเชิงทดลองแบบสองกลุ่มวัดก่อนหลังการทดลองนี้ เพื่อพัฒนางานจำหน่ายผู้ป่วย โดยใช้ทรัพยากรเท่าที่มีอยู่ นำไปทดลองในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่หอผู้ป่วยอายุรกรรม 2 โรงพยาบาลสงฆ์ ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2557 ถึง 31 พฤษภาคม 2558 ให้หอผู้ป่วยอายุรกรรม 3 ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เป็นพื้นที่ควบคุม กลุ่มตัวอย่าง คือ การดำเนินงานจำหน่ายผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ในช่วงก่อนและหลังการทดลอง รวม 30 ครั้ง และผู้ตอบแบบสอบถาม 81 คน รวม 132 ครั้ง วัดผลการดำเนินงาน 5 ด้าน คือ ด้านปริมาณ คุณภาพ ระยะเวลาและแรงงานที่ใช้ ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง และด้านเศรษฐศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าสถิติที ค่าสถิติแปรที่ ค่าสถิติวิลค็อกสัน ค่าสถิติแมนวิทซ์นีย์ ที่ระดับแอลฟา 0.05 และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า ในการพัฒนารูปแบบ ได้นำหลักวิชาการที่เกี่ยวข้อง มาประยุกต์อย่างสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ทดลอง โดยใช้ทรัพยากรเท่าที่มีอยู่ มีการกำหนดลักษณะและองค์ประกอบหลักของรูปแบบให้มีความเหมาะสม ถูกต้อง ครบถ้วน ให้ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้น ทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปฏิบัติ ได้จัดทำผังการไหลเวียนของงานจำหน่ายผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองให้เป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน หลังการทดลองพบว่า ปริมาณงานเฉลี่ยต่อแรงงานที่ใช้เพิ่มขึ้น ($p < 0.05$) ปริมาณงานเฉลี่ยต่อแรงงานที่ใช้ในวันจำหน่ายลดลง ($p < 0.001$) อัตราความถูกต้องของการปฏิบัติตามมาตรฐานเพิ่มขึ้น ($p < 0.001$) จำนวนแรงงานเฉลี่ยลดลง ($p < 0.05$) ความพึงพอใจของผู้ให้บริการและผู้รับบริการเพิ่มขึ้น ($p < 0.001$) ต้นทุนต่อหน่วยในการให้บริการลดลง ($p < 0.05$) รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 11 หลักการและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีโครงสร้างด้านคน เงิน ของ และระบบงาน ที่สามารถนำไปใช้ในการช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานรับรู้ เข้าใจ ปฏิบัติได้ ด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีวิธีการนำรูปแบบไปดำเนินการอย่างต่อเนื่องสู่ความยั่งยืน ที่สามารถทำได้จริงในบริบทของโรงพยาบาลสงฆ์ เน้นการปฏิบัติง่าย และชัดเจน เสนอแนะให้ดำเนินการวิจัยต่อไปให้ครอบคลุมทั้งโรงพยาบาล และพัฒนาจนเป็นต้นแบบที่ดีของการจำหน่ายผู้ป่วยที่มีประสิทธิภาพสูงและยั่งยืน

คำสำคัญ: แผนการจำหน่ายผู้ป่วย / โรคหลอดเลือดสมอง / วิจัยพัฒนาเชิงทดลอง / การพัฒนารูปแบบ / งานประจำสู่งานวิจัย

A DEVELOPMENT OF STROKE PATIENT DISCHARGE AT PRIEST HOSPITAL**RAPEEWAN ARUNSURIYASAK 5537940 PHPH/M****M.Sc. (PUBLIC HEALTH)****THESIS ADVISORY COMMITTEE: SOMCHART TORUGSA, M.D., THAI BOARD OF PREVENTIVE MEDICINE, RUECHUKORN TOEMYTHONG M.D., THAI BOARD OF NEUROLOGY****ABSTRACT**

Patient Discharge is one of the essential activities in hospital care process. It needs plan and execution in order to prepare the patients and their relatives or care givers to be able to pamper the patients in a correct way continuously after discharged. This Experimental Development Research, aimed to develop a new working model of patient discharge in stroke patients using existing resources. The experiment was carried on in the Medical Ward 2, Priest Hospital from 1st December 2014 to 31st May 2015. The control group was the Medical Ward 3 which provided similar services. Samples were 30 stroke patients discharged and 132 sets of question to ask from 81 concerned respondents. Performance results were evaluated in 5 aspects: quantity, quality, time and labor-forced consumed, satisfaction of concerning persons, and economics. Data were analyzed using descriptive statistics, t-test, paired-t test, Wilcoxon, and Mann Whitney U test at the alpha level of 0.05 and Content Analysis.

The results revealed that the characteristics and composition of the model developed based on relevant theories were appropriate, accurate, and complete. The patient discharge planning allowed the operational officers to be involved from the start of the experiment. A clear written flow chart of stroke patient discharge was prepared. After the experiment, the average work quantity per workforce increased ($p < 0.05$), average work quantity per workforce in discharge day decreased ($p < 0.001$), accuracy of work increased ($p < 0.001$), average number of workforce decreased ($p < 0.05$), satisfaction of service providers and clients increased ($p < 0.001$), cost per service providing unit decreased ($p < 0.05$). The developed model composed of 11 principles and legislation involved resources structure, clear working system and the practical method in continuous model implementation for sustainable development. A related study in future could be conducted to cover the entire hospital and develop an effective and sustainable patient discharge model.

KEY WORDS: DISCHARGE PLAN / STROKE / EXPERIMENTAL DEVELOPMENT RESEARCH / MODEL DEVELOPMENT / R2R

231 pages